

OROSZ ATHANÁZ (FORD.)

AUGUSZTUS 20.

Magyarország szent, dicső és Isten által megkoronázott királyának, a csodatevő Istvánnak és ugyanezen ország első püspökének és megvilágosítójának, szentek között élő Hierotheosz atyánknak közös tisztelete.

(Az ankarathoszi szent monostor egyik testvérének, Kirillosz Kojerákisznak költeménye, melyet Vartholomeosz ökumenikus pátriárka hagyott jóvá 2000-ben.)¹

A kis alkonyati zsolozsmán

Uram, tehozzád... után négy előverset veszünk, és elénekeljük az alábbi mintadallamra szóló sztihirákat.

1. hang. Minta: A mennyei rendeknek...

Tiszteljük összhangban az igazhitű királyt, a dicső Istvánt * a szent püspökkel, Hierotheossal együtt, * mi hívek, mindnyájan, * mert ők a hit oltalmazóiként * és a vallásosság csodálatos kifejtőiként tünnek föl a magyarok népének!

Felülről jövő gondviselés által kiválasztva * teljesítetted az Úr szent akaratát, István király, * mert te ültetted el Magyarországon a kereszt szőlőtökéjét, * melyből a hit titokzatos bora termett meg.

Magyarország másik apostola lettél, Hierotheosz, * a valódi bölcsesség fényével tündököltél, * a barbár istentelenség sötét ködös homályát kioltottad, * s az evangélium napját ragyogtattad föl benne.

Kegyelmes István király és Hierotheosz, * kik a magyar földön a hit alapjai lettetek, * kérjétek érettünk szüntelenül az emberszerető Urat, * hogy minden veszélytől és viszontagságtól szabadítson meg minket!

¹ A magyar nyelven első ízben megjelenő liturgikus szövegeket dr. Pregun István főigazgató hatvanadik születésnapjára ajánljuk.

Dicsőség... 2. hang.

Ma az Isten által megkoronázott igazhitű István királynak, * és az ország első püspökének és megvilágosítójának, Hierotheosznak * szent emlékét fényesen tartsuk meg, * mert ők Magyarországon állócsillogókként tűntek fel, * és az evangélium égi világosságát terjesztették, * s mindenkit arra tanítottak, * hogy az egy Istenségben egylényegű Háromságot imádják.

Most és... Az ünnepé. Ugyanaz a hang.

Ki az egetnél is magasabb, * a keruboknál dicsőségesebb * és minden teremtménynél tiszteletreméltóbb, * és aki kimondhatatlan tisztasága révén * az örökkévaló Lénynek befogadója lett, * az ma Fiának kezébe adja át szentséges lelkét, * és általa a világmindenség örömmel telik be, * nekünk pedig ajándékol nagy kegyelem jut.

Előverses sztihirák

A következő, mintadallamra szóló énekversek.

2. hang. Minta: Efráta háza...

Istvánt Hierotheoszal * tiszteljük áhítatosan, * dicshimnuszokkal, * mint a hitnek zsengeit * Magyarország földjén!

Elővers: Fölmagasztaltam a választottat népemből, rátaláltam szolgálomra, Dávidra, szent olajommal kentem fel őt.

Igaz módon * istenfélelemmel * töltötted el életedet, ó István, * és az Isten élvezetének * javaiból részesültél.

Elővers: Az én szám bölcsességet szól, és szívem elmélkedése okosságot.

Átkozott eltévelyedésnek, * hívságos bálványoknak * tiszteletét megszüntetted, * szent tanaidnak ereje által, * Hierotheosz!

Dicsőség... Triadikon.

Kezdetnélküli Uralkodó, * Atya, Fiú és Szentlélek, * Szent István imái által * add a te népednek * irgalmasságodat!

Most és... Theotokion.

A mindenség Királynője * Fiad beavatottjával, * Hierotheoszszal, * kérj számunkra bűnbocsánatot, * mint a könyörületesség kedvelője!

Most bocsásd el...

Háromszorszent. A nagy alkonyati zsolozsma tropárja és elbocsátó.

A nagy alkonyati zsolozsmán

A szokásos kezdet (és zsoldár) után a „Boldog ember...”-t versenként végigénekeljük.

Uram, tehozzád... után hat előverset veszünk, és elénekeljük a (szent) király három és a püspök alábbi három, mintadallamra szóló énekversét.

A (szent) király mintadallamra szóló énekversei. 4. hang. Minta: Mint a vértanúk...

Magyarország büszkeségét, * a bőséges fényű csillagot, * istenfélő királyok díszét, * az igaz vallásosság ékességét, * a hitnek oszlopát, Krisztus szolgáját, * a megéneklésre méltó Istvánt * mint az apostolokkal egyforma életút és velük lakozót * ünnepeljük méltóképpen énekkel, * az ő emlékét tisztelven.

A kegyelem sugaraival megvilágosított elmédvel * alárendelted magadat, Szent István * az Atyával és a Lélekkel uralkodó Krisztusnak, * és az ő akarata szerint * a néked adott hatalmat helyesen juttattad érvényre, * és a mennyei palota * igen fényes lakója lettél.

Mulandó királyságodat * nagyszerű életműved folytán * az örök és jobb királyságra váltottad, * Isten által megkoronázott István, * mert mint isteni bölcsességű * Isten törvénye szerint intézted uralmat, * és alattvalóid életmódját * az Üdvözítő szent igéjébe vetett hitre alakítottad át.

Továbbiak a püspöknek. 2. hang. Minta: Minő dicsőítő...

Milyen hangzású énekekkel magasztaljuk a főpásztort, * aki a Krisztus iránti sóvárgást gyarapította, * a hívságos gyönyöröket meggyűlölte, * és szent életre költözött át? * Az igaz vallásosság örökké ragyogó csillagát, * az üdvösség folytonosan áradó folyóját, * a jó hangzású ajkat, * a bölcs Hierotheoszt, * aki által odafönről isteni kegyelemben részesülünk.

Milyen örömteli dallamokkal magasztaljuk a főpásztort, * aki sokakat megmentett a romlástól, * és az Üdvözítő isteni parancsainak útjára igazított? * A főpapok csodálatos ékességét, * a főpásztorok rendkívüli büszkeségét, * az evangélium csodálatos magyarázóját, * a bölcs Hierotheoszt, * aki által a magyar népnek az igazság tündöklött fel.

Milyen dicsőítő énekeket kössünk csokorba a főpásztornak, * aki az Úr kegyelméből * Konstantinápolyból Magyarországra utazott, * és az evangélium hirdetésének fegyverével * azt az igazságnak vetette alá? * Az igaz vallásosság titkait kifejtőnek, * a bölcs Hierotheosznak, * akinek közbenjárása által bűnbocsánatot nyerünk.

Dicsőség... 6. hang.

Mint a hívek szívébe titokzatosan kiöntött jóillatú műrő * és mint örvendezés olaja, * úgy jelent meg ma az istenfélő király tiszteletreméltó ünnepe. * Jertek hát, testvérek, áhítattal ünnepelve mondjuk: * Üdvözlégy, ki mulandó országod koronáját Istennek szentelted, * és a neked adott hatalmat szolgálatnak tekintted! * Üdvözlégy, ki a keresztet vetted föl megvívhatatlan fegyverként, * és az által népedet * Krisztusnak, az egyetlen Királynak vetted alá! * Üdvözlégy, ki a királyok között apostolokkal egyenrangú voltál, * az első keresztény királynak, a boldog Konstantinnak tökéletes hasonmása! * Járj közben szüntelenül Istennél * az első püspökkel, Hierotheossal együtt, * néped békéjéért * és a téged tisztelők üdvösségéért!

Most és... Az ünnepé. Ugyanarra a hangra.

A te halhatatlan elhunytodra, * Istenszülő, Életünk Anyja, * az apostolokat felhők a levegőbe elragadták, * és a világon szétszórva levőket * a te szeplőtelen tested elé egy karba állították, * s őket azt kegyelettel eltemették, * Gábor szavával kiáltván néked: * Üdvözlégy, malasztalteljes szeplőtelen Szűzanya. * Az Úr van teveled. * Velük együtt mint Fiadat és Istenedet, * imádd őt a mi lelkünk üdvösségéért!

Bemenet. Enyhe világossága. A heti nap prokimenje és olvasmányok.

Olvasmányok

Királyok könyvének olvasása (1Kir 8,22-23.27-30)

Salamon Izrael egész gyülekezetének jelenlétében megállt az Úr oltára előtt, kezét az ég felé tárta, és így szólt: Urunk, Izrael Istene, nincs hozzád hasonló isten se fenn az égben, se lenn a földön. Még a mennyboltozat és az egek ege sem képesek téged befogadni, nem is szólva erről a templomról, amelyet nevednek építettem. Mégis tekints esedezésünkre, Urunk, Izrael Istene, s hallgasd meg ezt a könyörgést és imádságot, amellyel szolgálád imádkozik ma színed előtt! Tartsd rajta szemedet ezen a házon éjjel-nappal, azon a helyen, amelyről megígérted: „Ott lesz a nevem”! Hallgasd meg azt az imát, amelyet éjjel vagy nappal szolgálád

ezen a helyen mond! Hallgasd meg szolgáltnak és Izrael egész népének könyörgését, amikor csak imádkoznak ezen a helyen! Hallgasd meg mennyei lakhelyeden, és tégy is aszerint, vagyis légy kegyelmes irántuk!

Példabeszédek könyvének olvasása

Az igaznak emléke dicsérettel jár, az Úr áldása nyugszik a fején. Boldog az az ember, aki bölcsességet talált és az a halandó, aki belátással rendelkezik. Mert jobb ezt elnyerni, mintsem arany és ezüst kincseket. Értékesebb az a drágaköveknél, és nincs hozzá fogható értékes dolog. Szájából igazság szól, nyelvén törvény és irgalom van. Most pedig gyermekeim, hallgassatok reám, mert tisztos dolgokról beszélek! Boldog az ember, aki útjaimat követi. Mert az én utaim az élet útjai, melyek az Úr akarata szerint valók. Ezért kérek benneteket, és kibocsátom hangomat az emberek fiaihoz. Mert én, a Bölcsesség készítettem hajlékot az akaratnak és a tudásnak, és a megfontolást én hívtam elő. Enyém a bölcs tanács és a bizonyosság, enyém az okosság, enyém az erő. Szeretem azokat, akik kedvelnek, és akik keresnek, rám is találnak. Értsetek az okos szóból, ti ártatlanok, és szívlejtétek meg azt, ti neveletlenek! Hallgassatok meg, mert tiszteletreméltó dolgokról beszélek, és helyes szóra nyílnak ajkaim, mert a torkom igazságot tanít, és a hazug száj utálatos előttem! Ajkam minden szava igazság, nincs abban csapda vagy kuszaság. Világosak azok a bölcseknek, és helyesek azok számára, akik igaz ismeretre találnak, mert az igazságra tanítalak titeket, hogy az Úrban legyen a reményetek és elteljetekek Lélekkel.

Salamon Bölcsességének olvasása (5,15-6,3)

Az igazak örökké élnek, és az Úrnál van jutalmuk, és a Magaságbeli gondjukat viseli. Így nyerik el a dicsőséges országot és a szépséges koronát az Úr kezéből, mert ő jobbjával betakarja, és karjával megvédi őket. Fegyverzetül felölti haragos indulatát, és fölfegyverezi a teremtést az ellenség megtorlására. Felölti mellvértnek az igazságosságot, és sisakként a színlelés nélkül hozott igaz ítéletet teszi fel. Győzhetetlen pajzsul a szentséget ölti magára, és karddá élesíti a bőszi haragot. Vele együtt a világ is harcba száll az esztelenek ellen. Elröppennek a villámok jól irányzott nyilai, amelyek a felhőből mint jól megfeszített íjból szállnak, és biztos célba szöknek. Parittyáiból haragos jégzápor zúdul, felzúdul ellenük a tenger vize, s a folyók árjai háborogva előntik őket. Hatalmas vihar kel fel ellenük, és forgószél módjára széthányja őket. Így a törvénytelen élet pusztává teszi az egész földet, s a gonoszság felforgatja

az uralkodók trónját. Halljátok tehát ezt, királyok, és szívleljétek meg! Okuljatok, akik a föld határait kormányozzátok! Figyeljétek föl ti, akik a sokaságon uralkodtok, és büszkék vagytok a népek nagy számára! Mert az Úrtól vettétek a hatalmat, és a Fölségestől az uralmat.

Lítiai sztihirák

Saját [bolgár] dallamú énekversek.

1. hang.

Örvendezz az Úrban, Magyarország, * az Isten által megkoronázott István királynak, * és a csodálatos első püspöknek, Hierotheosznak * emlékét ünnepeelve! * Ők ugyanis az evangéliumért fáradozva * a bálványok csalárdságától megmentettek * és menyasszonyként vezettek Krisztushoz téged, * az igaz vallásosság fényes ruházatába * titokzatos módon fölékesítvén. * Perdülj táncra hát és ujjongj, * és adj hálát a háromságos Istennek, fennszóval kiáltván: * Szent, szent, szent vagy, irgalmas Isten, * ki mint könyörületes, megmented a benned hívőket!

2. hang.

Szíved tisztaságát látva * az örökké királyként uralkodó Úr * a zsolttár szerint vigasság olajával kent föl téged * emberek királyává, * te pedig neki vetted alá magadat, dicséretre méltó István, * s minden tekintetben tökéletes lettél. * Népedet így vezetted Isten igaz ítéleteinek ösvényein. * Így lettél az örök Ország részesévé, * ahol mindig együtt uralkodva Krisztussal, * járj közben nála, hogy üdvözüljön lelkünk!

3. hang.

Királyi bíborodat a jobbik részt választva fölékesítetted * az evangélium szerinti cselekedetek ékességével, * igen dicsó István király. * Azért Istennek kedve telt benned, * és a mennyország lakhelyén telepített le téged, * ahol minden szent örökké egy társaságban él, * angyaloktól körülvéetve. * Te pedig, ó boldogságos, * velük együtt szüntelenül könyörögj érettünk, * hogy a te közvetítéssel mi is elnyerhessük * a jövődő javak élvezetét!

A bálványimádás sanyarú nyomorának árkából * isteni ihletésű igehirdetésed által fölemelkedett Magyarország * kötelességének érzi, hogy magasztaljon téged, * és így kiált hozzád, Hierotheosz: * Örvendj, ki az evangélium kegyelmi ajándékait bőségesen kamatoztattad, * örvendj, ki mint égi hírnök, békét és a hívságoktól való szabadulást hirdetél, * örvendj, isteni alakú száj, * istenismeret szónoka, * a kegyelem titkainak kiemelkedő isteni szócsöve! * Járj közben folyamatosan az

Úrnál, * hogy ajándékozzon a világnak békességet, * mint egyetlen jószágos és emberszerető!

4. hang.

Az igazság erejének isteni hatalmával * a bálványokat összezúzva, Szent Hierotheosz atya, * Magyarországot egybekovácsoltad, * lelki házépítőnek bizonyulva * a hit kösziklájára raktad sok ember lelkét, * magadat pedig a Szentháromság szent templomává fejlesztve * bejutottál a mennyei templomba, * Isten önközlése folytán istenivé válva. * Járj közben folytonosan érettünk, * hogy mi, akik áhítattal tisztelünk téged, * megszabaduljunk a súlyos veszélyektől!

Dicsőség... Ugyanarra a hangra.

Dicséretre méltó István király, * ki az első püspököknek, Hierotheosznak, hitletémeményét sértetlenül megőrizted, * sőt azt meg is erősítetted tetteiddel, * Krisztus evangéliumának nyerted meg népedet. * Magyarországot tehát, melynek te vagy hite biztos alapja, * veled büszkélkedik és dicsekszik. * Drága jobboldal pedig mint kincstárral kegyelmi leg gazdagodva * nagy hangon dicsőíti Istent, aki megdicsőített téged!

Most és... Az ünnepé. Ugyanarra a hangra.

A te tiszteletreméltó elhunytodat, tisztaságos Legszentebb Szűz, * az angyalok sokasága a mennyekben * és mi, az emberi nem a földön magasztaljuk, * mert te Krisztus Istennek, * a mindenség Teremtőjének Anyjává lettél. * Esedezzél hozzá, kérünk, szüntelenül értünk, * kik reményünket Isten után beléd vetjük, * minden magasztalásra méltó, férfit nem ismerő Istenszülő!

Előverses sztihrák

Mintadallamra szóló énekversek.

5. hang. Minta: Üdvözlégység...

Üdvözlégység, * teljesen boldog páros, * az erények szent lakhelye! * Ti Magyarországon valóban összezúztátok * a hitvány bálványokat. * Teljesítettétek e földön Krisztus parancsait, * és az apostolok ösvényein jártatok, * a kegyelem forrásait fakasztjátok: * dicsőséges István király, királyok büszkesége, * és Hierotheosz atyánk, főpapok ékessége, * Krisztushoz könyörögjete, * hogy adja meg lelkünknek a nagy irgalmat!

Elővers: Fölmagasztaltam a választottat népemből, rátaláltam szolgálomra, Dávidra, szent olajommal kentem fel őt.

Üdvözlégy, * csodálatra méltó, * kinek az evangélium fénye közletről ragyogta be szívét, * és te földerítetted annak alkonyt nem ismerő sugarait, Magyarország földjén. * Királyok ékessége, * minden magasztalásra méltó István, * ki fennkölt elmével semmibe vetted a földi királyság dicsőségét, * Krisztusnak, a teremtmények királyának * alkonyt nem ismerő és el nem múlt dicsőségére buzgón sóvárogtál. * Óhozzá könyörögj mindenkor, * hogy adjon lelkünknek kegyelmet és irgalmat!

Elővers: Az én szám bölcsességet szól, és szívem elmélkedése okosságot.

Üdvözlégy, * az evangélium sarja, * isteni hangú hírnök és isteni bölcsességű beavató, * az igazság ajka, * az igaz vallásosság hangja, * az istenismeret tanítója, * igéid hangjával megmentetted Magyarországot a bálványok súlyos hiábalóságától, * és Krisztusnak vetted alá. * Szent Hierotheosz, szent főpapok beszélgetőtársa, * apostolok társörököse a magasságban, * Krisztusnál járj közben, * hogy adja meg lelkünknek a nagy irgalmat!

Dicsőség... 8. hang.

Szent Hierotheosz atyánk, * a te nyelved Dávid zsoltára szerint * a gyorsíró írnok nádveszeje lett, * mely a tévelygésben elavult ember-szívek táblájára * a mi Istenünk üdvösségét írta. * Mert buzgó gyakorlataiddal megtisztulva * a bölcsesség részesévé lettél, * és mint új apostol, * a császárvárosból Magyarországra kaptál küldetést, * hogy a minden elmét fölülmuló békességet * hirdesd mindenkinek. * Így tetteiddel és szavaiddal az apostoli kegyelemből kaptál egyenlő részt, * és a mennyben Krisztus oldalán állsz, * őhozzá könyörögve szüntelenül, * hogy üdvözítse a mi lelkünket.

Most és... Ugyanarra. Az ünnepé.

Ma titokzatosan körülállja a szüzek kara * a szüzek szüzének és anyjának nyughelyét. * Az igazak lelkei a Királynőt körülrajongva magasztalják, * azok kenet helyett ajándéku szüzességüket nyújtják, * ezek meg az erénnyel együtt a szellemi szent éneket ajánlják. * Úgy illet az Isten Anyjához, * hogy mint királynőt az erények királyi fátklyásmenetével diadalmenetben kísérik. * Velük együtt, tiszta étellel gyülekezve, * menjünk ki a mi Istenünk valóságos édesanyjának temetésére, * egybehangzóan magasztaljuk őt * dicshimnuszokkal és lelki énekekkel.

Most bocsásd el... Háromszorszent.

Tropárok

Először a királynak. 1. hang. Minta: Pusztaságban élő...

Királyi jogarodat Istennek ajánlva * szelíd, jámbor és jóságos uralkodónak bizonyultál. * Magyarország népét a kereszt fegyvere alá vetve, * dicsőségesen az angyalokkal diadalt ülsz most a mennyekben, ó István. * Dicsőség Krisztusnak, aki téged kiválasztott, * dicsőség annak, ki néked erőt adott, * dicsőség annak, ki téged olajkenettel titokzatosan fölkent!

Azután a főpapé. Ugyanarra.

Apostolok buzgóságával lelkedben * a béke angyalaként jelentél meg Magyarországon. * Tanításaid villámaival az istenismeret sugarait ragyogtattad fel, * isteni bölcsességű Hierotheosz. * Ezért híven kiáltjuk néked: * Dicsőség Krisztusnak, aki téged kiválasztott, * dicsőség annak, ki veled együttműködött, * dicsőség annak, ki általad mindenkinek az értékesebb javakat nyújtotta!

Majd pedig az ünnep tropárja.

Szülésedben a szüzességet megőrizted, * halálodban pedig a világot el nem hagytad, * mert anyja lévén az Életnek, átköltöztél az életre, * és imádságaiddal megmentet * az örök haláltól a mi lelkünket.

